

Misiunea Universității Pedagogice în educația elitei pedagogilor talentați

*Virgil Mândăcanu, dr. hab., prof. univ.
Daniela Buga (Vacarciuc), doctorandă*

**„Grăbiți-vă să scoateți la lumină
comorile pe care le aveți în suflet”
(Aurelian Silvestru)**

Summary

The mission of Pedagogical University consists of discovering and developing the talents, namely practical implementation of the concept and methodology of assessment and development of excellent skills in education. Teaching strategy of the student's learning activity consists of the formation and development of interest, learning motivation and the culture based on individual, differentiated and creative work.

Career Guidance Center that activates within the Pedagogical University studies and focuses the faculties on human excellence based on the methodology that promotes ability elitism (teaching intellectual elite).

The adequate educational ideal for such university tasks corresponds to the national and European interests that promote the paradigm of excellence in our country first of all and redirects the elite toward national practical activity. To this end it is performed an educational and governmental policy for conspicuous increasing of the prestige of profession and teacher's status highly appreciated from social, material and professional point of view.

Considerații preliminare

Studiile ce circumscriu problematica „elaborării și implementării TEM pentru diversitate” pot urmări să identifice profilul și identitatea, valorile și principiile, obiectivele și conținuturile pe care le internalizează, metodologia și tehnologia care asigură învățarea diferențiată și personalizată.

În „Cadrul de referință a Curriculumului Național”, spre regret, nu se accentuează principiile, metodologia și tehnologia învățământului diferențiat și personalizat cu toate că în multe state există experiența instruirii de elită internațională (Harvard, Oxford, Stanford, Sorbona, Cambridge, Berkeley etc.).

Dezvoltarea rapidă a științei, economiei și culturii, nevoia imensă de specialiști cu înaltă calificare și aptitudini ne impune să nască evoluția oamenilor excepționali. Aceste voci devin tot mai auzite și la noi, deoarece acum toți observă existența unei explozii de talente.

Lent, dar evident, se întrezărește idealul conform căruia învățământul trebuie să treacă de la o educație pentru toți la o educație pentru fiecare. De ce?

Studentii dotați sunt puși într-o situație nefavorabilă pentru dezvoltarea lor intelectuală și pentru că ei nu evoluează așa cum ar putea să evolueze în concordanță cu capacitățile lor, ei sunt nevoiți să renunțe la facultățile noastre. Cerințele standard formulate de cadrele didactice, ritmul de lucru prea lent aduce acestor studenți plictiseală.

Imensa plecare din țară a celor mai talentați oameni, din ultimii 25 de ani, a generat necesitatea completării rândurilor intelectualității. Suntem noi gata pentru a oferi fiecărui student posibilitatea de a se confrunța cu sarcini de învățare în baza unui curriculum diferențiat și personalizat care ar stimula dezvoltarea pe măsură a capacităților individuale? Știm noi, putem noi propune studenților metodologii și tehnologii cu sarcini de învățare stimulatoare pe măsura capacităților lor?

Ori, noi vom continua să propunem conținuturi și sarcini identice de învățare, fără a asigura tuturor valorificarea la maximum a potențialului lor? Astfel nu vom asigura în fapt libertatea de a fi diferit de ceilalți și nu vom respecta drepturile individului de a-și trăi unicitatea și specificitatea sa. Probabil, din aceste considerente urmează misiunea universității pedagogice în noile condiții de europenizare.

Filosofia educației viitorilor pedagogi cu abilități educaționale excelente.

Viitorii studenți — pedagogi abilitați în domeniul educației trebuie să fie evidențiați și susținuți.

Nu poate avea viitor acea filozofie educațională care, ca fundament are conceptul desconsiderării examenelor de admitere, iar pe locul prioritar stă capacitatea de a achita taxa de studii.

Nu poate avea viitor acea filozofie a educației viitorilor pedagogi, care pune la bază conceptul calității educației fără a se interesa de abilitățile, talentul, vocația viitorilor studenți – pedagogi în domeniul educației.

Nu poate fi schimbat spre bine sistemul pregătirii inițiale a viitorilor pedagogi, dacă conceptul abilităților excelente în educație este exclus din paradigma curriculumului și metodologiei pedagogiei superioare. De ce atâta Nu!?

Pentru că, cât n-ar părea de straniu, dar pedagogia învățământului profesional al învățătorilor exclude anume aceste concepții, concepția evidențierii și dezvoltării excelenței și performanței în educație. Am mai spus, și spun încă și încă o dată. Munca pedagogică cere de la pedagog, educator, vocație educațională, tot așa, după cum i se cere vocație celor ce se ocupă cu arta muzicală, plastică, teatrală, sportivă, estetică etc. Dacă abilitățile educaționale ale celor ce vor să devină pedagogi nu sunt studiate, luate în considerație la toate etapele modelării viitorului pedagog (în liceu, gimnaziu, școală, la examenele de admitere, la organizarea lucrului individual al studentului) urmările sunt catastrofale, procesul și întregul sistem de pregătire inițială a cadrelor didactice nu poate funcționa.

De ce este desconsiderată în practică metodologia studierii abilităților educaționale?

Cum ar putea funcționa procesul de pregătire inițială a cadrelor în domeniul muzicii, artelor etc., dacă Universitățile de Artă nu s-ar interesa de talentul acelor ce vor astfel de profesii?

De ce, noi, pedagogii, considerăm că procesul nostru de pregătire a cadrelor didactice poate funcționa normal neinteresându-ne de talentul celor ce vor să devină pedagogi?

Greșim amarnic și, ca dovadă, toată munca noastră, tot ce facem noi nu este de folos pentru școală. Cel mai tragic în toată „muzica” aceasta e că înșiși profesorii universitari nu cred, nu știu și nu pot realiza conceptul și metodologia evaluării abilităților excelente educaționale. Acest stereotip a osificat conștiința pedagogilor în deceniile secolului trecut. Este greu să găsești un pedagog care susține conceptul că fără talent, vocație (abilități educaționale) nu ai ce căuta în școală. Tragedia constă în faptul că profesorii nu cunosc această metodologie, nu în faptul că ei însăși o le consideră din motive conceptuale, adică ca pedagog poți să fii și fără talent în ale educației.

Cunoscând, în anumită măsură, istoria învățământului nostru de la 1944 încoace, nu poate să te întristeze faptul că factorii de decizie care consideră că meseriei de pedagog i se cere doar cunoaștere, priceperi, deprinderi de predare, învățare, evaluare.

Iată un exemplu clasic. Toată Europa, și nu numai, a devenit îngrijorată de faptul că elevii și

studentii nu vor să învețe (să lucreze cu cartea). Cei mai deștepti europeni au găsit o soluție - credite transferabile! Dar creditele transferabile pun accent și pe munca individuală, dar tocmai munca aceasta nu merge! Ce-i de făcut? - se întreabă profesorii. Probabil, trebuie găsite forme, metode noi și noi.

Nu e greu totuși să vedem că esența problemei nu constă în forme și metode de muncă individualizată, ci în însăși **motivația muncii individuale**. Dar motivația nu poate apărea, dacă cunoștințele profesionale propuse de curriculumul nostru sunt compromise, demodate, neactuale, devalorizate. Devalorizarea cunoștințelor profesionale a devenit un proces universal, la fel, după cum prestigiul profesiei noastre a decăzut complet.

Educația diferențiată și personalizată are succes atunci când este înfăptuită de către studenți, motivați în profesia pedagogică, iar prestigiul profesiei este cu adevărat real.

Studenții, motivați în pregătirea profesională, muncesc mult individualizat. Cine le-a creat motivația? Este greu de răspuns dacă nu crezi în vocație educațională. Studenții cu vocație educațională (dar de la Dumnezeu, ca și în alte domenii (muzică, artă, literatură...) nu așteaptă imbolduri de la Procesul de la Bolognea, n-au nevoie de credite transferabile. Ei muncesc pentru că iubesc ceea ce au ales ca profesie. Câți sunt de aceștia la facultate? Sunt puțini, pentru că astfel este organizată facultatea - a nu ține cont de abilități educaționale. De ce atunci politica educației în lume este orientată spre „Educația pentru toți”, „Educația pentru fiecare”?

Aceste politici au la bază filozofia care recunoaște că:

a) Excelența umană, în toate formele sale de expresie, reprezintă unul dintre capitalurile esențiale ale omenirii. Dacă europenii, în comunicațiile acceptă dreptul de a fi diferit sau dreptul la diversitate, ca drept fundamental al omului, apoi trebuie să-și asume responsabilitatea de a cultiva, de a ocroti (susține) excelența sa pe o cale sigură de progres spiritual și material;

b) Excelența umană se manifestă în activitatea de învățare a elevilor ce se exprimă prin ritm, volum, profunzime, stil, creativitate, erudiție etc. Copiii, adolescenții, studenții își manifestă abilitățile și aptitudinile excepționale (în munca intelectuală) în mod distins, și școala trebuie să creeze condițiile necesare pentru ca ei să-și exprime nevoile lor specifice.

c) Promovând principiile democrației, libertății și deschiderii în țară, în învățământ, școala trebuie să promoveze elitismul aptitudinal, apărând, astfel, dreptul copiilor/studentilor de a se realiza, promovând egalitatea șanselor la educație.

Persoanele cu talent și vocație trebuie educate nu în spiritul mândriei de sine, ci al responsabilității față de cultura propriului talent în beneficiul personal și cel social.

Se știe că oamenii de excepție sunt mai mult ocrotiți în Apus și ei pleacă în alte țări. Strategia educației trebuie să țină cont de aceste politici păgubașe.

Există și a existat întotdeauna și o elită pedagogică.

În 1940 și 1944 elita pedagogică a fost pierdută în întregime, rămânând în Basarabia un număr foarte mic de pedagogi. Cauzele sunt cunoscute. În anii ce au urmat după 1944, încetul cu încetul, s-a creat și o elită pedagogică alături de elita intelectuală.

Autorul face o deosebire între elita intelectuală - scriitori, poeți, muzicieni, actori, regizori, matematicieni, fizicieni, savanți cu renume, inventatori etc. și **elita pedagogică** (profesori școlari și

universitari, cercetători științifici în domeniul educației, doctori în pedagogie și psihologie). **Elita pedagogică teoretică**, savanți cu renume, elaborări de teorii, concepții, sisteme, cu regret, nu avem. Avem **elită pedagogică practică**, care aplică practici, cu talent, concepții pedagogice deja cunoscute, elaborate.

Unele concluzii privind promovarea talentelor în educație.

La ce concluzii am ajuns în urma experimentului pedagogic de descoperire a talentelor pedagogice?

În experimentul nostru am evidențiat:

a) Individualismul extern al elevilor dotați cu capacități în educație. Talentele pedagogice pot fi depistate în baza cercetării capacităților cu ajutorul testelor comunicabilității, emotivității, creativității, gândirii agere, dinamismului, optimismului, agerimii profesionale.

b) Explicația capacităților dotării intelectuale înalte în domeniul educației trebuie să se facă nu numai din perspectivă dinamică, interactivă și globală, dar și din perspectiva specifică muncii de educație: dragoste de copii, școală; devotament, jertfire de sine; idealul, motivația și poziția moral-etică-spirituală a personalității.

Excelența intelectuală poate fi evaluată prin diferite căi și mijloace: evaluarea globală, la scara autogenezei, prin analiza succesului de un individ concret.

c) Evaluarea înțelegerii pe cale analitică, științifică și practică. Bunii noștri „prietenii” care ne vin cu ajutoare materiale în sistemul economic, politic, social, educațional, organizează diferite concursuri de evidențiere a dilemelor cărora le propun ajutor și circulație liberă. Noi însă nu facem acest lucru. Pe noi nu ne interesează talentele în domeniul educației.

De ce se întâmplă așa? De ce în arta educației se cer totuși talente?

Dacă admitem că pedagogia și educația este artă, măiestrie a educației, înseamnă că pentru a deveni pedagog trebuie să posezi vocație, talent, pasiune. Vocația pedagogică e o chestiune delicată. În domeniul artei (muzicii, literaturii, teatrului, picturii este nevoie de dar divin. De educație, însă, se poate ocupa și tatăl, și mama, fratele, sora, bunelul, bunica. E corect? Se prea poate. Dar un lucru e cert: educația cere dăruire, talent și cunoștințe profesionale.

Dar educația profesională? Sunt suficiente doar cunoștințele, sau e necesar și darul divin?

Din punct de vedere teoretic, înțelegem că munca învățătorului este orientată către formarea spiritual-morală a persoanei, adică spre descoperirea unui model demn de urmat. Dar fără un tact deosebit, fără un instrument anume nu poți ajunge la inima omului. Pentru aceasta nu sunt suficiente doar cunoștințele. Mai este nevoie și de dar, de talent, de vocație.

Instituțiile de învățământ trebuie să știe cum să caute, dar și cum să educe talente pedagogice.

Pe cercetătorii noștri nu-i interesează cum se formează personalitatea, cum e posibil să apară o populație de anti- și pseudo-personalități? Azi se duce o luptă dâră în între pedagogia, axată pe dezvoltarea personalității și anti-pedagogie, care asaltează persoanele private, cauzând astfel o daună ireparabilă potențialului intelectual și pur uman al societății. În prezent, țara noastră trece printr-o perioadă, în care mai prevalează pseudo-pedagogia. În lupta încordată pentru putere, problemele educației sunt ignorate.

În condițiile în care doar 5-10 % din absolvenți predau în școală, ar trebui să ne gândim ce ar putea face statul în această privință. Cele 2-3 % din absolvenți nu pot să plece în străinătate, pentru

că au învățat din vocație, fiind călăuziți de predestinația pe care au conștientizat-o.

Instituția superioară de învățământ pedagogic ar putea să se ocupe de selectarea oamenilor talentați în domeniul educației și instruirii. Principiul „Să nu pierdem talente”, lansat încă în anul 1988, ar trebui susținut. În laboratorul nostru a fost creată metoda diagnosticului și aprecierii măiestriei pedagogice. De altfel, aceasta este inclusă în cartea „Tehnologia evaluării măiestriei pedagogice”, „Tehnologii educaționale moderne” vol. I-XIII, 1994-2014.

Cercetătorii noștri au elaborat o metodică specială cu privire la atestarea cadrelor și obținerea titlurilor în baza cunoștințelor. E timpul să încercăm a descoperi talente în domeniul educației! Timpul demonstrează că încă nu suntem capabili să descoperim și să dezvoltăm talente în domeniul pedagogiei. Această problemă necesită crearea unor licee și facultăți speciale, catedre sau, chiar academii speciale.

Bibliografie

1. Crețu, C., *Curriculum diferențiat și personalizat*, Iași, Polirom, 1998.
2. Crețu, C., *Politica promovării talentelor*, Iași, Cronica, 1995.
3. Jigău, M., *Copii supradotați*, București, Știință și Tehnică, 1994.
4. Mândăcanu, V., Arta de a deveni și a fi pedagog, *Făclia*, 15.01.2014.
5. Mândăcanu, V., Învățătorul cu talent – eroul Duhului, *Făclia*, 14.12.2013.
6. Mândăcanu, V., *Profesorul măiestru*, Ch., Pontos, 2009.
7. Silvestru, A., *Fărâme de suflet*, Ch., TOCONO, 2012.